

Моя Академія, «мій» Брюховецький

Олена Левченко, Надія Мірошніченко, Сергій Капранов,
Юрій Завгородній, Сергій Горін
(Перший випуск НаУКМА, 1995 р.)

Час був п'яний і божевільний. Проголошена Україною незалежність ламала колишні рамки та відкривала новий простір, який потребував упорядкування, але – що особливо хвилювало – впорядковувати цей простір можна і потрібно було нам самим. Зігрівало чітке відчуття того, що життя може бути таким, яким ми його створимо, – варто лише знайти точку прикладання. Було неясне й потужне передчуття – ось, ось...

Ось і з'явився В. С. Брюховецький. Його ідея виявилася посправжньому магнетичною: не тільки ми чекали на нього, а й він чекав на нас. Ми відчули це одразу, щойно з цікавістю перетнули поріг майбутнього навчального закладу, а відчувши, звісно, вже не могли не прийти сюди, де отримували унікальну можливість щось «переграти» у власному житті саме так, як мріялося.

Перша зустріч із ректором віч-на-віч відбулася на вступному тестуванні. Подія була таємничою: ніхто ніколи не приймав і не складав вступних іспитів у такий спосіб. Натовп абітурієнтів, що стояв у дворі, видавався спокійнішим, ніж Брюховецький, який промовляв із ганку вітальне слово. Кожен закруток його розкішного кучерявого волосся змокрів, кремезна постать нервово рухалася, очі вдивлялися навіть не в нас, а у якісь власні думки, тривожно й боляче, і це чомусь заспокоювало – він щирий, він так само починає чисту сторінку життя і так само прагне, щоб усе було по-справжньому і за великим рахунком.

Він проводив тест у одній з аудиторій. Хвилювання не минало – що буде, не знав ніхто. Для нього все залежало від того, хто сьогодні прийшов до аудиторії, для нас – від того, чи насправді він матиме силу бути тією людиною, якою ми його собі вже уявили.

«Давайте, щоб не так хвилюватися, разом плеснемо в долоні», – несподівано сказав Брюховецький. Плеснули охоче й дружно, – ніби відлягло. Так ми справді ще не починали. Досвід радянських вузів – прощай! Вітаємо, щось нове й невідоме, але дружне й відкрите до нас! Принцип Брюховецького – «Академія для студентів» – працював блискуче, хоча часто шляхи його втілення доводилося торувати. Ми всі, хто мав за плечима вищу освіту, прийшли до Могилянки з різних міркувань: хтось хотів цілковито змінити професію, хтось удосконалити і розширити знання. Ми мали вчитися разом, але наші освітні й професійні прагнення не збігалися. Жодні програми не могли передбачити саме нас. Але ж – Академія для студентів! А ми, перші її студенти, прагнули реалізувати саме свої мрії, задля яких залишили стабільну роботу, кар'єру й сіли за парту разом з учорашніми школярами. Ніхто не готував для нас спеціальних програм і не збирався робити жодних винятків. Нас навіть не зібрали в окрему групу задля створення хоч якогось гомогенного середовища! Більше того, на нас, як на старших, одразу поклали відповідальність за групи, у які кожен потрапив. Починалося життя, де всі ми виявилися рівними перед тим шансом, який давала унікальність Академії, і де всі ми були рівними, відповідаючи за існування цієї унікальності.

Однак ніщо не застигало у заздалегідь передбачених рамках, усе змінювалося й складалося під тиском індивідуальних прагнень саме так, аби перемагала доцільність і здоровий глузд.

Іноді Брюховецькому доводилося приймати досить болючі рішення, але послідовність цих рішень диктувалася максимою «Академія для студентів». Хоча не тільки кожен студент, а й кожен викладач мав шанс втілити свою мрію (так обіцяв Брюховецький).

Брюховецький зробив усе, аби кожен максимально досяг саме того, чого прагнув. Ректор – це людина, що зазвичай уособлює порядок. В'ячеслав Степанович теж уособлював порядок, але

своєрідний – не офіційної установи, а великого спільного дому, де кожен вільно міг знаходити своє місце і де успіх кожного працював на унікальну атмосферу доброзичливості, змагальності, ентузіазму, ініціативності, допитливості – на все те, що складало неповторний дух Могілянки.

Так тривало два роки. Закінчилося вивчення широкого кола гуманітарних дисциплін, де кожен міг знайти щось для власних зацікавлень або просто заснувати свою нішу й знайти однодумців. Збувалося все. І раптом вже врівноважена течія навчального процесу з подоланими амбіціями, вдоволеними інтере сами здалася ректорові занадтою.

«А хочете закінчити Академію за рік?» – запитав він у нас, «старійшин». Ніхто не відмовився, і передбачувано спокійний рік перетворився на непередбачувано напружений. Хвилювався і ректор – ми мали першими «піти в життя». Він підшукував нам блискучі шанси працевлаштування та подальшого навчання (наприклад, магістерка з міжнародних відносин в американському університеті).

Звісно, ми вдячно про це пам'ятаємо, але те нібито дивне рішення, яке прийняв кожен з нас – відмовитися від подарованих шансів, – насправді, можливо, й було головним результатом нашого перебування в Академії: ми навчилися віри в себе, в людей, відчули свій шлях і не боялися того життя, яке чекало нас за брамою альма-матер. Брюховецький зрозумів нас і у численних інтерв'ю розповідав про цю історію як про таку, що гідна поваги.

Отож кожен поклався на себе, і зараз ми торуємо наукові стежки в історії, культурології, філософії, де немає блискавичних ефектів, швидких досягнень, зате ми завжди пам'ятаємо про той знак якості, який повинен стояти на усьому, що ми робимо, і до якого нас зобов'язує звання випускника Могілянки, саме такої, якою її створив Брюховецький і в яку повірили ми.

Катерина Максим
(Випуск 1996 р.)

«Ставтеся до цього тестування, як до гри, як до самовипробовування». Ці слова Президента на вступному тестуванні 1992 року, незвичні, погодьтеся, для Президента університету, які підтримали один з моїх мотивів взяти участь в цьому тестуванні, стали однією з причин, які змінили мене і мій шлях у житті. Адже до цього дня я, як і багато хто з моїх майбутніх одногрупників, спокійно й успішно навчалася у престижному навчальному закладі. І от з'являється Могілянка, університет, який мав відродити давню славу Академію. Це було зрозуміло і в це вірили. А от обіцянки, що цей заклад буде найкращим українським університетом із найкращими викладачами з України та з-за кордону, хоч і викликали бажання вчитися тут, але й посіяли сумнів. Отже, йшла я сюди вчитися з вірою у відроджену Україну-Академію, з напіввірою в якість (тільки через півроку в Могілянці я відмовилася від паралельного на вчання в «ін'язі», визнавши вищу якість і корисність академічного навчання) і цікавістю щодо незвичності такого явища, як «вступне тестування».

А надалі... я переконана, що саме Академія дала мені ту освіту, той підхід до роботи, те єднання однодумців, які відкрили величезну кількість дверей у житті, у кар'єрному та особистому зростанні: складні й відповідальні проекти, досвід за кордоном і повернення до України.

Не знаю, пане В'ячеславе, чи усвідомлювали Ви, коли розпочинали відновлювати Академію, який вплив на українську освіту вона матиме і як впливатиме на окремих людей, що працюватимуть чи навчатимуться тут. І я можу лише захоплюватися тим, що Ви взяли на себе відповідальність і далі несли цей тягар протягом стількох років. Я хочу подякувати Вам за це. Підозрюю, що, читаючи ці слова, Ви можете сказати: «Нарешті!». Після всіх тих критичних листів, які я Вам написала протягом цих кількох років роботи в Академії. Дякую Вам і за сприйняття тої критики, і за довіру.

Ви оголосили про своє рішення передати тягар відповідальності і честь стати Президентом Академії після Вас тому, кого обере громада університету. Я вірю – якщо Ваші наступники хоча

б частково сприйматимуть своє обрання не як статус, а як Відповідальність, житимуть визначеною місією Академії і матимуть на меті підтримувати ту високу планку якості керівника, яку піднесли Ви, то Могилянська буде не лише вічною, а вічно найкращою. Дякую Вам.

Завжди Ваша студентка.

Олена Маслюківська
(Випуск 1998 р.)

**Довіра є найвищою формою людської мотивації.
Вона стимулює людей показати свою найкращу сторону.**
Стефен Ковей (Stephen Covey)

**Комплімент, що тобі довіряють, є більшим,
ніж що тебе люблять.**
Джордж Макдоналд (George MacDonald)

Для мене В'ячеслав Степанович Брюховецький – це людина, якій я довіряю. Можливо, такий початок здасться комусь занадто сухим та офіційним для есе випускниці 1996 року. Втім, дозволю собі пояснити, що довіра для мене є найсильнішою емоцією, яка мотивує до дій, а вияв довіри до мене вважаю найвищим визнанням моїх особистих якостей. Під довірою ж я саме розумію впевненість у тому, що людина, якій ти висловлюєш довіру, чинить так, як вона тобі говорить.

Усвідомлення того, наскільки глибоко я довіряю Брюховецькому, прийшло на початку 2007 року, як і те, що довіряла я йому протягом усіх 15 років, що знаю В'ячеслава Степановича.

Уперше мої батьки і я довірили Брюховецькому моє майбутнє, коли повірили в його слова про те, що, вступаючи до відновленої Києво-Могилянської академії, ми обираємо інший тип навчального закладу, з іншою історією та іншим майбутнім. Це був 1992 рік. Україна проіснувала лише 10 місяців як незалежна держава, в якій розгоралася серйозна і затяжна соціально-економічна криза. За таких умов, коли слова «інфляція» та «дефіцит» знали навіть діти у садочках, обирати для вступу нікому ще не відомий університет «Києво-Могилянська академія» було особливо ризиковано. Тим не менше, щось у словах Брюховецького про концепцію «іншого» університету привернуло нашу увагу і змусило зробити вибір не на користь більш іменитих та усталених на той час закладів.

Удруге довіру до В'ячеслава Степановича, як чітко пригадую, я відчула на першому році навчання. Варто нагадати, що студент ське життя 200 із хвостиком перших студентів Академії було досить жвавим і цікавим. Студенти часто організовували вечірки з приводу всіляких свят, як-то день Академії чи Святого Валентина.

І завжди президент був поруч із нами. Одного вечора, по закінченні якоїсь із вечірок, розпашіла й весела, у компанії по друг бігла я вузьким коридором першого поверху третього кор пусу, несучи в руках свою нову червону куртку. По дорозі зустрічаємо привітного, усміхненого Брюховецького і по чинаємо про щось йому щебетати. І тут я згадую, що в одній з аудиторій забула свою сумочку.

Звісно, єдиною людиною, кому я могла довірити свою нову червону курточку у роки страшного дефіциту, виявився лише Брюховецький, і я зі словами: «В'ячеславе Степановичу, потримайте курточку, поки я збігаю за сумочкою», – полетіла на третій поверх.

Довірила я Брюховецькому і свою кар'єру, коли після закінчення магістерської програми Єльського університету вирішила, що хочу будувати своє професійне життя разом з Академією.

Я повірила, що в рідному університеті за президентства В'ячеслава Степановича зможу реалізувати себе і зрости професійно.

Приклади довіри до Брюховецького миготять у голові один за одним. Та жодного разу за усі 15 років, протягом яких я знаю першого президента відновленої Академії, не можу пригадати, аби він мене підвів. Більше того, якби я могла обрати, як прожити своє життя знову, я б знову довірила В'ячеславі Степановичу і свою освіту, і кар'єру, і нову червону курточку.

Думаю, багато хто зі мною погодиться, що мій особистий приклад не є єдиним і унікальним. Адже довіра у випадку Брюховецького – не просто емоція. Це – важливий камінь у фундаменті розбудови Києво-Могилянської академії. В'ячеслав Степанович викликає до себе велику довіру і сам безмежно довіряє людям. Цікаво, але я ніколи не чула, аби Брюховецький всерйоз на когось кричав. Він міг обурюватися, міг якось по-доброму погрожувати, але його основним важелем впливу завжди була довіра людей до нього і його довіра до людей, які з ним працюють. Такий романтизм та ідеалізм, напевно, не приніс би плодів у вигляді раціональних і вимірюваних досягнень у будь-якому іншому місці. А у Києво-Могилянській академії спрацював, заклавши основу для найкращого університету України.

Часи змінюються. На місце романтизму й авантюризму приходять система та впорядкованість. І хоча розумом приймаєш, що система для університету потрібна, як і для будь-якої організації на певному етапі розвитку, але серцем шкодуєш, що вона є такою нещадною до любих і звичних моралей «моєї Академії», однією з яких є ця величезна довіра до однієї людини. Тому мені дуже хотілося б, аби могилянці й за нових умов змогли знайти нішу і зберегти справжню довіру до ідеї відродженої Києво-Могилянської академії, до її майбутнього, до її колективу та її студентів. А прикладом цього, принаймні для мене, завжди є і буде довіра до В'ячеслава Степановича Брюховецького і його довіра до всіх нас.

Світлана Лутчин
(Випуск 2000 р.)

**Ідеї – це капітали, що приносять
відсотки лише в руках таланту.
(А. Рівароль)**

В одному рекламному повідомленні було написано таке: «Спочатку була кава...». Моє знайомство спочатку було з Києво-Могилянською академією, а вже згодом із президентом НаУКМА – В'ячеславом Брюховецьким. За роки студентства у НаУКМА я пізнала навчальний світ, відмінний від інших університетських закладів, поринула в атмосферу насиченого культурного життя Академії, а головне – отримала можливість самостійно формувати свою освіту. Навчаючись на останньому курсі фізико-математичного факультету іншого університету, я слухала постійні розповіді брата, який тоді був студентом Могилянки, про те, яка система навчання, структура навчального процесу в НаУКМА, про існування можливості обирати предмети – всього не перелічиш. Тоді й виникла думка вступати до НаУКМА на магістерську програму, точніше, випробувати свої сили, адже я вирішила змінити свою першу спеціальність... Подальше спілкування із президентом НаУКМА відбулося, коли я вже працювала в Академії. П'ять років безцінного досвіду, інтенсивної та динамічної діяльності в сфері зв'язків із громадськістю, причетності до реалізації амбітних планів та розв'язання насущних проблем Могилянки.

Дещо зі спогадів

Будучи керівником відділу зв'язків із громадськістю, проводила свій перший захід для потенційних абітурієнтів – День відкритих дверей. Початок заходу затримується, в залі відчувається занепокоєння і хвилювання. Першим виступає Брюховецький, від нього залежить

загальне налаштування аудиторії, а це приблизно сімсот осіб, атмосфера, сприйняття інформації, позитивне ставлення до всієї Академії, та й загалом успішність заходу. Минає декілька хвилин його виступу – і вся аудиторія закохано дивиться на президента НаУКМА. Це було для мене і здивуванням, і захопленням водночас – як майстерно В'ячеслав Степанович комунікував із аудиторією. Прекрасний спікер, харизматичний лідер дивував мене ще не раз своїм природним даром інтерактивного спілкування.

Пригадується також видання президента – «Діаріуш», такого корпоративного формату, в якому були і нариси стратегічного характеру, і враження про відвідування різних університетів, візити та зустрічі. Навіть на думку не спадало, що В'ячеслав Степанович є єдиною особою, що створює це видання, сам пише замітки, сам редагує, самостійно макетує в професійній видавничій програмі.

Була приємно вражена, що наш президент умів швидко вчитися новому і, загалом, був з комп'ютерною технікою «на ти». Проте найголовніше, що, попри надлюдську завантаженість обов'язками, пов'язаними з Академією, це видання протягом тривалого часу постійно виходило на початку місяця, як і було ним задекларовано.

Уже тепер, працюючи з топ-персоналом різних компаній, доводиться часто готувати виступи для керівників компаній, коригувати, а іноді й писати тексти для корпоративних видань.

Пригадую підготовку щорічного корпоративного видання «Календар-довідник», першою рубрикою якого було «Вступне слово» від президента НаУКМА. Завжди В'ячеслав Степанович готував текст до «Вступного слова» самостійно. Ніяких пресекретарів, іміджмейкерів, піарників, як це сьогодні часто практикують посадовці. Вражала його демократичність, безвідмовність – не пригадую такого випадку, щоб Брюховецький відмовив журналістові чи ЗМІ у зустрічі, інтерв'ю, коментарі по телефону.

Такого не було. Те саме стосується і роботи із пресою – зустрічі, аудіозапис журналістами інтерв'ю із президентом НаУКМА, потім розшифровка запису. При цьому В'ячеслав Степанович самостійно вичитував надіслані тексти, вносив корективи та й з розумінням ставився до умов роботи журналіста – стресовість та стислі терміни для підготовки матеріалу. Професіонал! Від усієї сім'ї дякую, дорогий В'ячеславе Степановичу, за відродження Києво-Могилянської академії. За зміну *мого* світогляду, за впевненість у *моєму* майбутньому, за можливість знайти себе в професійному плані. Vivat, Academia! Vivat, Брюховецький!